

Opschaling naar winterperiode: drie besluiten

In de winterperiode zullen naar verwachting grote aantallen testen afgenomen moeten worden. Om deze zo snel en efficiënt mogelijk te verwerken, is een bredere aanpak voor de opschaling van de labcapaciteit nodig. Het LCDK, laboratoria en GGD'en hebben hiervoor in de afgelopen weken op verzoek van VWS een voorstel uitgewerkt, waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor 'pooling'. Bij pooling wordt materiaal van meerdere individuele monsters verzameld in een poolbuis. Blijkt de pool positief te zijn, dan worden de monsters van de pool teruggezocht en individueel nogmaals getest. Pooling biedt de mogelijkheid om meer testen te doen met aanzienlijk minder materialen. Afgesproken is dat de bestaande werkwijze tussen GGD-en en laboratoria zoveel mogelijk wordt gehandhaafd. Het LCDK coördineert de teststromen en schakelt de laboratoria die poolen bij, wanneer het aantal testaanvragen per dag boven een bepaalde grens komt. Hoe hoog die grens precies is, wordt nog bepaald.

De drie pandemielabs hebben tot nu toe veel ervaring met pooling en bereiden zich voor om dit ook voor COVID-19 te doen. Daarnaast heeft een aantal laboratoria aangegeven te willen onderzoeken of ook zij poolen kunnen invoeren. VWS start op korte termijn (mede namens de GGD'en) een aanbesteding om te komen tot overeenkomsten met deze 'hoogvolumelaboratoria'. Met hen worden afspraken gemaakt over pooling voor COVID-19 en de paraatheid die daarbij van hen wordt verwacht.

In het overleg van de stuurgroep LCT van 17 juli zijn onderstaande besluiten genomen. Op 22 juli is in de GGD GHOR door de DPG-raad vastgesteld dat de GGD'en zich hieraan committeren.

1. Basisinrichting teststromen gaat uit van huidige contracten en stromen

Bij het inrichten van de stromen in het najaar gaan we uit van de basisset van laboratoria, te weten de labs waar de GGD'en een overeenkomst mee hebben en/of die nu al stromen ontvangen.

2. Alle labs schalen gelijkmatig op en pooling zetten we zo snel mogelijk in

Om de verwachte verhoging van het aantal testaanvragen te accommoderen is het voorstel dat de labs gelijkmatig gaan opschalen. Als het aantal afgenomen testen 10% omhooggaat, gaan alle labs dus 10% meer testen. De hoogvolumelaboratoria worden daarbij zo snel mogelijk gevraagd te starten met poolen.

3. Investerings in CoronIT worden gecompenseerd bij uitblijven van stromen

Een aantal labs investeert of heeft geïnvesteerd in aansluiting op CoronIT om onderdeel te kunnen zijn van het labnetwerk. Dankzij de investeringen van deze labs is er voldoende flexibiliteit, wanneer de test aantallen omhooggaan. Als blijkt dat deze labs onvoldoende monsterstromen krijgen om deze investeringen in CoronIT te dekken, worden zij door VWS gecompenseerd.

Om concrete invulling aan bovenstaande besluiten te geven wordt onder regie van het LCDK de Werkgroep Teststromen COVID-19 geformeerd vanuit GGD'en en laboratoria. Deze werkgroep adviseert over de basisinrichting van teststromen en hoe bij veranderende omstandigheden de teststromen zouden moeten worden verlegd. Het LCDK neemt op basis hiervan uiteindelijk een besluit.

Inzet pooling: hoe en wanneer

Pooling vergt een degelijke voorbereiding. Zeker voor de labs die daar eerder geen ervaring in hebben opgedaan kan dat enige tijd kosten. Daarom is het goed om vroeg te beginnen met pooling. Met pooling neemt de totale testcapaciteit toe. Bovendien levert pooling een besparing van testmaterialen op en is het goedkoper. Om pooling breed te kunnen inzetten, is een projectgroep actief die erop gericht is kennis te delen. Verder helpt de projectgroep laboratoria die willen gaan poolen, maar nog geen ervaring hebben.

De vraag is: wanneer moeten hoogvolumelabs die in opdracht van VWS paraat staan, ingeschakeld worden om te gaan poolen? En hoe doen we het zo dat de minimumstroom aan de andere labs gewaarborgd wordt? Landelijk uitgangspunt is dat de bezettingsgraad van de labs die COVID-diagnostiek draaien niet onder de 30% komt en dat de opschaling gelijkmatig wordt verdeeld tot maximaal 70% van de bezetting. Dit om duurzame continuïteit in de productie te borgen. Wanneer hoogvolumelabs ingeschakeld worden, betekent dit dat de bezettingsgraad per lab daalt. Daarom wordt ingezet op een stapsgewijze inschakeling van de hoogvolumelabs, als het aantal testaanvragen boven een bepaalde grens komt. Uiteraard is dit uiteindelijk maatwerk per lab en regio.

Er wordt gekozen om te beginnen met grotere hoogvolumelabs, om flexibiliteit in te bouwen bij oplopende en aflopende vraag. Als de testvraag verder toeneemt en alle labs bijvoorbeeld op 50% van de bezetting zitten, dan kunnen andere laboratoria aangehaakt worden voor pooling.

Bovenstaande is een theoretische uitwerking op hoofdlijnen. Het gaat over de testcapaciteit op nationaal niveau. In de praktijk zal maatwerk nodig zijn omdat er (grote) verschillen kunnen zijn per regio en zelfs per GGD. Bovendien kan er niet meer gepoold worden als het percentage positieve testen te hoog wordt. Met een prevalentie van meer dan 5% levert pooling door hertesten geen besparing meer op van materialen. Als er een regio is met een hoge prevalentie van positieve uitslagen, zouden de stromen dan ook omgelegd moeten worden naar andere regio's. Doel daarbij is om grote teststromen met lage prevalentie naar poolinglabs te leiden en teststromen met hogere prevalentie naar labs die niet poolen. Ook hier geldt dat het LCDK uiteindelijk besluit over verlegging van de teststromen.